

Yttrande Remiss av Förutsättningar för en likvärdig och språkutvecklande förskola (SOU 2026:37)

Fagersta kommun ställer sig i huvudsak positiv till utredningens övergripande ambition att stärka kvaliteten och likvärdigheten i förskolan. Förslagen berör flera områden som är av stor betydelse för barns utveckling, lärande och språkutveckling.

Barngruppers storlek och personaltäthet

Fagersta kommun ser positivt på ambitionen att skapa rimliga barngruppsstorlekar och säkerställa tillräcklig personaltäthet.

Mindre och väl sammansatta barngrupper ger bättre förutsättningar för trygghet, omsorg, lärande, pedagogisk närvaro och ett aktivt språkutvecklande arbete. En god personaltäthet är samtidigt avgörande för att personalen ska kunna möta barns olika behov och bedriva undervisning med hög kvalitet.

Fagersta kommun bedömer dock att de föreslagna regleringarna innebär betydande organisatoriska och ekonomiska konsekvenser för kommunerna. Eventuella nationella krav behöver därför följas av långsiktig och tillräcklig finansiering. Utan motsvarande ekonomiska förutsättningar riskerar reformerna att bli svåra att genomföra fullt ut.

Fagersta kommun vill även framhålla vikten av att huvudmännen fortsatt ges möjlighet att organisera verksamheten utifrån lokala behov och förutsättningar. Förskolans verksamhet kräver flexibilitet för att kunna anpassas utifrån barnens behov, undervisningens innehåll och personalens kompetenser.

Personalens kompetens och kunskaper i svenska

Fagersta kommun delar utredningens bedömning att personalens kompetens har avgörande betydelse för kvaliteten i förskolan och för barns möjligheter att utveckla det svenska språket.

Tydligare krav på kunskaper i svenska för medarbetare kan bidra till stärkt kvalitet i undervisningen samt förbättrade förutsättningar för kommunikation med barn, vårdnadshavare och kollegor.

Samtidigt behöver nya språkkrav införas med hänsyn till den kompetensförsörjningssituation som råder inom förskolan. Många huvudmän har redan idag utmaningar att rekrytera utbildad personal. Fagersta kommun ser därför positivt på att utredningen även lyfter behovet av kompetensutveckling och stödinsatser för personal som behöver utveckla sina kunskaper i svenska. Krav och stödinsatser behöver gå hand i hand.

Språkbedömning och språkstärkande insatser

Fagersta kommun ser positivt på ett ökat fokus på barns språkutveckling och möjligheten att tidigt identifiera barn som behöver ytterligare stöd.

Språkbedömningar kan utgöra ett värdefullt verktyg för att synliggöra behov och skapa bättre förutsättningar för tidiga insatser. Samtidigt är det viktigt att bedömningarna används som stöd för det pedagogiska arbetet och inte leder till kategorisering eller stigmatisering av barn.

Fagersta kommun vill även framhålla att förskolan redan idag arbetar med systematiska observationer och uppföljningar av barns utveckling. Eventuella nationella språkbedömningar bör därför utformas så att de kompletterar befintliga arbetssätt och inte leder till en oproportionerligt ökad administrativ belastning.

Identifierade behov måste dessutom kunna mötas med faktiska stödinsatser. Språkbedömningar får endast verklig betydelse om kommunerna samtidigt ges organisatoriska och ekonomiska förutsättningar att erbjuda det stöd som barnet behöver.

Likvärdighet

Fagersta kommun delar utredningens mål om en mer likvärdig förskola. Likvärdighet innebär dock inte att alla förskolor ska organiseras på samma sätt. Barns behov, geografiska förutsättningar, lokaler och tillgång till kompetens varierar mellan kommuner och verksamheter. Nationella mål och grundläggande kvalitetskrav behöver därför kombineras med ett lokalt handlingsutrymme som möjliggör anpassning utifrån lokala förutsättningar.

Ekonomiska konsekvenser

Fagersta kommun bedömer att flera av utredningens förslag kommer att medföra betydande ekonomiska konsekvenser för kommunerna, särskilt avseende barngruppsstorlekar, personaltäthet, språkbedömningar och ökade kompetenskrav.

Fagersta kommun vill särskilt framhålla att staten behöver säkerställa långsiktig finansiering av de reformer som genomförs. Om nya nationella krav införs utan motsvarande ekonomisk kompensation finns risk att kostnaderna tränger undan andra viktiga delar av verksamheten.

Kompetensförsörjning

Flera av utredningens förslag förutsätter ökad tillgång till utbildad personal. Fagersta kommun bedömer att kompetensförsörjningen är en av de största utmaningarna för genomförandet. Fagersta kommun delar därför utredningens bedömning att nationella insatser för att stärka kompetensförsörjningen är nödvändiga för att målsättningarna ska kunna uppnås. Införandet behöver ske stegvis och med rimliga övergångstider som möjliggör långsiktig planering för huvudmännen.

Sammanfattande bedömning

Fagersta kommun ställer sig positiv till utredningens övergripande ambition att stärka kvaliteten och likvärdigheten i förskolan.

Fagersta kommun ser särskilt positivt på:

- bättre förutsättningar för rimliga barngruppsstorlekar,
- stärkt personaltäthet,
- ökad kompetens hos personalen,
- ett tydligare fokus på barns språkutveckling,
- möjligheten att tidigt identifiera behov av språkstöd.

Fagersta kommun vill samtidigt framhålla att flera av förslagen innebär betydande organisatoriska och ekonomiska konsekvenser för kommunerna. Ett genomförande förutsätter därför tillräcklig och långsiktig statlig finansiering, nationella insatser för kompetensförsörjning, rimliga övergångstider samt fortsatt möjlighet för huvudmännen att organisera verksamheten utifrån lokala förutsättningar.

Fagersta kommun tillstyrker därmed utredningens huvudsakliga inriktning men anser att genomförandet av flera av förslagen behöver föregås av ytterligare analyser av finansiering, kompetensförsörjning och administrativa konsekvenser.

Yttrandet antaget av kommunstyrelsen i Fagersta 2026-10-06, § 194.